

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра суспільствознавчої освіти

**Освітня програма підвищення кваліфікації
учителів предмета «Культура добросусідства»**

**«ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТА «КУЛЬТУРА
ДОБРОСУСІДСТВА»
У 5-6 КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**

Освітня програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри суспільствознавчої освіти

(Протокол № 11 від 01 вересня 2023 р.)

Завідувачка кафедри

Галина СОХАНЬ

Освітня програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною
радою

(Протокол №10 від 26.10.2023 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Освітня програма підвищення кваліфікації учителів предмета «Культура добросусідства» **«Особливості викладання предмета «Культура добросусідства» у 5-6 класах закладів загальної середньої освіти»**

Розробник: доцент кафедри суспільствознавчої освіти, кандидат філософських наук, доцент Кудрик Л.Г.

Програму розроблено на основі «Програми підвищення кваліфікації педагогів закладів загальної середньої освіти «Викладання навчального предмета «Культура добросусідства» у 5-6 класах закладів загальної середньої освіти» (Розробник: ГО ІДЦ «ІНТЕГРАЦІЯ ТА РОЗВИТОК». Автори програми: М. Араджионі, І.Унгурян, Я.Чернишова)

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку учителів предмета «Культура добросусідства» в умовах впровадження Нової української школи у 5-6 класах; підготовка до організації освітнього процесу в умовах викликів сьогодення, відповідно до запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, потреб споживачів освітніх послуг.

Напрямок: розвиток і вдосконалення професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій) учителів предмета «Культура добросусідства», зокрема:

1. Удосконалення здатності до ефективного планування і здійснення професійної діяльності відповідно до нормативно-правових документів, що регламентують основні ролі, завдання та кваліфікаційні характеристики учителя закладу загальної середньої освіти.
2. Оволодіння інноваційними освітніми технологіями, педагогічними онлайн-інструментами організації освітнього процесу в умовах дистанційного / змішаного навчання.
3. Реалізація діяльнісного підходу як складової компетентнісно орієнтованої освіти.
4. Опанування навичок ефективного спілкування і вирішення конфліктів.
5. Організація освітнього простору, спрямованого на розвиток системи ціннісних ставлень і ціннісних життєвих навичок учнів.

Обсяг: 36 годин.

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна, очно-дистанційна).

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології для створення освітньо-

розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню учнів;

- мовно-комунікативна компетентність – вміння активно слухати, ставити запитання, обстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації;
- соціальна компетентність - здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня;
- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення значущості здоров'я дитини, розкриття її потенціалу, здатність сприяти творчому становленню школярів, розвитку особистості, лідерських якостей учнів, ціннісних життєвих навичок;
- інформаційно-цифрова компетентність – здатність отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти;
- громадянська компетентність – уміння активно слухати, брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність, участь у житті суспільства; аналітично мислити, критично розуміти світ: політику, право, права людини, культуру, релігію, мистецтво, історію, мас-медіа, економіку тощо;
- оцінювально-аналітична компетентність – здатність забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів; здатність здійснювати оцінювання та аналізувати результатів навчання учнів, володіння прийомами формувального оцінювання.
- загальнокультурна компетентність – здатність аналізувати найважливіші досягнення національної і світової науки і культури, орієнтуватися в культурному та духовному контекстах сучасного українського суспільства; цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області

Очікувані результати навчання:

Унаслідок проходження курсів підвищення кваліфікації за цією програмою слухач:

- аналізує основні принципи викладання навчального предмета «Культура добросусідства» у 5-6 класах Нової української школи;
- володіє інтерактивними педагогічними технологіями, онлайн-інструментами організації навчальної діяльності, прийомами формувального оцінювання;
- вміє створювати освітній простір, спрямований на розвиток ресурсів особистості і формування в учнів ціннісних життєвих навичок;
- демонструє навички конструктивної комунікації і співпраці;
- розуміє необхідність самовдосконалення, навчання впродовж життя, визначає напрямки власного професійного саморозвитку.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, платна форма навчання згідно з кошторисом для всіх інших категорій.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

1. **Реєстрація слухачів.** Вхід в систему дистанційного навчання, ознайомлення з навчальним середовищем, інструментами взаємодії (Практичне заняття - 1 година).
2. **Ознайомлення з програмою і навчальним планом.** Знайомство, формування очікувань учасників (Практичне заняття - 1 година).

Модуль I. Навчальний предмет «Культура добросусідства» в контексті Нової української школи

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин

Тема 1.1. Концептуальні засади викладання навчального предмета «Культура добросусідства» (Лекція - 2 години)

План лекції

1. Втілення основних засад НУШ, ідей педагогіки партнерства у викладанні навчального предмета «Культура добросусідства».
2. Модельна навчальна програма «Культура добросусідства» для 5-6 класів як складова однойменного наскрізного інтегрованого курсу.
3. Інтегрований, компетентнісний і діяльнісний підходи - передумова ефективності освітнього процесу.
4. Особливості проведення онлайн-уроків з предмета «Культура добросусідства».

Тема 1.2. Методичний інструментарій викладання навчального предмета «Культура добросусідства» (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Активні та інтерактивні методи у викладанні навчального предмета «Культура добросусідства».
2. Кооперативне навчання: організація роботи в малих групах і парах.
3. Мистецтво постановки запитань.
4. Онлайн-інструменти для організації ефективної взаємодії учасників освітнього процесу.
5. Графічні організатори.

Тема 1.3. Особливості організації освітнього середовища при викладанні навчального предмета «Культура добросусідства» (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Складові освітнього середовища: зміст, соціокультурний контекст, фізичне середовище.
2. Оцінювання навчальних досягнень учнів як складова змісту освітнього середовища.

3. Формувальне оцінювання та його особливості.
4. Використання ранкових зустрічей в освітньому процесі навчального предмета «Культура добросусідства».

Модуль II. «Культура добросусідства» як інструмент формування громадянських і соціальних компетентностей здобувачів освіти

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин

Тема 2.1. Самоусвідомлення та ефективна діяльність - важливі аспекти відповідальної поведінки особистості (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Самоідентифікація. Визначення власних потреб, бажань, інтересів та цілей.
2. Особисті кордони людини. Самовираження через поведінку і відповідальність за неї.
3. Формулювання цілей власної діяльності і стратегій їхнього досягнення здобувачами освіти.
4. Створення та реалізація короткострокових планів щодо досягнення успіху (в навчанні, побуті, спорті).

Тема 2.2. Права людини і права дитини в темах програми навчального предмета «Культура добросусідства» (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Європейська рамка культури демократії.
2. Основи концепції прав людини. Права людини і права дитини.
3. Механізми реалізації та захисту прав людини в освітньому процесі.
4. Право на самовираження.
5. Право на приватність.
6. Громадський активізм: форми, методи.

Тема 2.3. Розвиток підприємницьких навичок і медіаграмотності учнів (Практичне заняття - 2 год.)

План практичного заняття

1. Розвиток підприємливості й ініціативності. Ентрекомп.
2. Тайм-менеджмент як важлива складова особистісної ефективності.
3. Баланс між навчанням, працею та відпочинком. Корисний відпочинок.
4. Безпека навчання і відпочинку у цифровому середовищі в онлайн-форматі.
5. Етикет онлайн-спілкування.
6. Добросусідність у використанні інформації. Пошук інформації з різних джерел.
7. Кібербезпека і кібербулінг.

Модуль III. Ціннісний потенціал навчального предмета «Культура добросусідства»

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 3.1. Ідентичності людини і соціальна інклюзія (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Множинність ідентичностей людини. Ціннісна основа ідентичності.
2. Стереотипи, упередження та їх наслідки. Недискримінаційний та гендерний підходи в освітньому процесі.
3. Інклюзія як процес забезпечення участі усіх громадян в житті громади /спільноти.
4. Різноманітність як цінність та ресурс полікультурного суспільства.
5. Кухня. Одяг. Свята. Соціонормативна культура.
6. Методика викладання тем, пов'язаних із традиційною та сучасною культурою.
7. Культурна сенситивність.

Тема 3.2. Емоції та почуття в житті людини (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Емоції та вміння їх ідентифікувати.
2. Розвиток емоційного інтелекту і стресостійкості суб'єктів освітнього процесу.
3. Ціннісне ставлення до сім'ї і найближчого оточення. Взаємини поколінь.
4. Волонтерська діяльність і добродійність, надання допомоги іншим особам.
5. Відпрацювання навичок асертивної поведінки та вміння казати «ні».
6. Безпечне поводження з незнайомцями на вулиці.
7. Захист від домашнього насильства.
8. Ставлення до тварин і домашніх улюбленців.
9. Розвиток екологічної свідомості і турботи про довкілля.

Модуль IV. Удосконалення навичок конструктивної комунікації і співпраці

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 4.1. Техніки ефективного спілкування (Практичне заняття – 2 год.)

План практичного заняття

1. Види комунікації: вербальна/невербальна, конструктивна/деструктивна.
2. Побудова ефективної комунікації.
3. Дистанція та позиції у спілкуванні.
4. Техніки постановки запитань.
5. Техніки активного слухання.
6. Ненасильницьке спілкування і його особливості. «Я-повідомлення» як базова техніка ненасильницької комунікації.

7. Основні методи і прийоми розвитку комунікативних компетентностей учнів.
8. Онлайн-сервіси для застосування технологій ефективної комунікації.

Тема 4.2. Основи конфліктології в курсі «Культура добросусідства» (Практичне заняття - 2 год.)

План практичного заняття

1. Конфлікти та причини їх виникнення.
2. Види конфліктів в освітньому процесі.
3. Картографія конфлікту.
4. Стили поведінки у конфлікті.
5. Конструктивне розв'язання конфліктів.
6. Миротворчість і порозуміння.

Творче завдання. Самостійна робота. Вправа «Колесо ефективної комунікації».

Круглий стіл.

Презентація індивідуальних проєктів «Досвід застосування інноваційних освітніх технологій у викладанні навчального предмета «Культура добросусідства» (Практичне заняття - 6 годин).

Вихідне діагностування, рефлексія, тести (Практичне заняття - 2 години).

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Програмою передбачене виконання різних видів робіт: вхідне опитування; творче завдання, участь у тематичних дискусіях, круглому столі; рефлексія, тести.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Самост. робота
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2		2	
Реєстрація слухачів. Ознайомлення з програмою навчання. Формування очікувань учасників			2	
Модуль I. Навчальний предмет «Культура добросусідства» в контексті Нової української школи	6	2	4	
Тема 1.1. Концептуальні засади викладання навчального предмета «Культура добросусідства»		2		
Тема 1.2. Методичний інструментарій викладання навчального предмета «Культура добросусідства»			2	
Тема 1.3. Особливості організації освітнього середовища при викладанні навчального предмета «Культура добросусідства»			2	
Модуль II. «Культура добросусідства» як інструмент формування громадянських і соціальних компетентностей здобувачів освіти	6		6	
Тема 2.1. Самоусвідомлення та ефективна діяльність - важливі аспекти відповідальної поведінки особистості			2	
Тема 2.2. Права людини і права дитини в темах програми навчального предмета «Культура добросусідства»			2	
Тема 2.3. Розвиток підприємницьких навичок і медіаграмотності учнів			2	
Модуль III. Ціннісний потенціал навчального предмета «Культура добросусідства»	4		4	
Тема 3.1. Ідентичності людини і соціальна інклюзія			2	
Тема 3.2. Емоції та почуття в житті людини			2	
Модуль IV. Удосконалення навичок конструктивної комунікації і співпраці	4		4	
Тема 4.1. Техніки ефективного спілкування			2	
Тема 4.2. Основи конфліктології в курсі «Культура добросусідства»			2	
Творче завдання. Самостійна робота	6			6
Круглий стіл. Презентація індивідуальних проєктів «Досвід застосування інноваційних освітніх технологій у викладанні навчального предмета «Культура добросусідства»	6		6	
Вихідне діагностування, рефлексія, тести	2		2	
Всього годин:	36	2	28	6